

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Cdo/22/2020
Identifikačné číslo spisu: 8404113296
Dátum vydania rozhodnutia: 28.10.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:8404113296.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Mgr. H. P., trvale bytom v P., H. A. XXXX/XX, zastúpeného JUDr. Jurajom Lukáčom, advokátom v Poprade, Námestie sv. Egídia 11/6, proti žalovanému D. R., trvale bytom J. R. XXX, zastúpeného JUDr. Valériou Vassovou, advokátkou v Trebišove, Pribinova 2246/2, za účasti intervenienta Slovenská kancelária poisťovateľov, so sídlom v Bratislave, Bajkalská 19B, zastúpeného Allianz - Slovenská poisťovňa, a. s., so sídlom v Bratislave, Dostojevského rad 4, IČO: 00 151 700, o náhradu škody, vedenom na Okresnom súde Kežmarok pod sp. zn. 3C/322/2014, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7Co/98/2018, 7C/99/2018 z 29. októbra 2018, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7Co/98/2018, 7Co/99/2018 z 29. októbra 2018 v potvrdzujúcom výroku týkajúcom sa zamietnutia žaloby nad sumu 15 993,08 eura a vo výroku o trovách konania z r u š u j e a v rozsahu zrušenia mu vec v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Kežmarok (ďalej len „súd prvej inštancie“) v poradí tretím rozsudkom č. k. 3C/322/2014-584 zo 14. júna 2017 v spojení s doplnčím rozsudkom č. k. 3C/322/2004-672 z 22. marca 2018 uložil žalovanému povinnosť uhradiť (správne „zaplatiť“) žalobcovi z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia sumu 15 993,08 eura s 9 % úrokom z omeškania od 30. augusta 2004 do zaplatenia. V prevyšujúcej časti žalobu nad sumu 15 993,08 eura s príslušenstvom zamietol. Žalobcovi priznal voči žalovanému trovy konania v plnej výške.

2. V odôvodnení uviedol, že o dôvodnosti žalobou uplatneného nároku bolo právoplatne rozhodnuté medzitémnym rozsudkom Okresného súdu Kežmarok č. k. 3C/322/2004-206 z 21. júla 2011, v spojení s rozsudkom Krajského súdu Prešov z 20. februára 2012, sp. zn. 7Co/114/2011. Následne poukázal na výsledky vykonaného dokazovania, zistený skutkový stav a uviedol, že v priebehu konania bol žalobcom uplatnený nárok z titulu náhrady škody spôsobenej ublížením na zdraví spresnený a stabilizovaný na sumu 30 520 eur. Konštatoval, že zavinenie žalovaného za vznik škody vyplývalo z právoplatného rozsudku Okresného súdu Poprad z 20. decembra 1989, sp. zn. 2T/838/1989, ktorým bol žalovaný uznaný za vinného z trestného činu ublíženia na zdraví, ktorého sa dopustil pri vedení osobného

motorového vozidla 18. mája 1989, kedy žalobcovi z nedbanlivosti spôsobil ťažkú ujmu na zdraví, pretože porušil dôležitú povinnosť uloženú podľa zákona. Pri stanovení výšky uplatneného nároku na náhradu škody na zdraví spôsobenej pri dopravnej nehode súd prvej inštancie aplikoval § 7 vyhlášky č. 32/1965 Zb. v znení neskorších predpisov, pričom vychádzal zo znaleckých posudkov a zohľadnil mimoriadne okolnosti prípadu súvisiace s tým, že žalobca utrpel úraz ešte v detskom veku a tento úraz a neskôr choroba, ktorú v dôsledku tohto úrazu získal, ovplyvnili a vysoko pravdepodobne budú aj ďalej ovplyvňovať jeho osobný, rodinný a profesijný život, ako aj jeho osobné záľuby a športové aktivity. Ako nedôvodné vyhodnotil návrhy žalovaného a intervenienta na vykonanie ďalšieho znaleckého dokazovania. V tejto súvislosti uviedol, že doposiaľ vykonané dokazovanie, a to znaleckými posudkami i kontrolným znaleckým posudkom považoval za dostatočné. Reagujúc na argumenty žalovaného konštatoval, že žalobca trpí vážnou duševnou poruchou, ktorá sa môže prejaviť kedykoľvek, za akejkolvek situácie, pričom jeho terajšie aktivity môžu byť náhle ukončené a zostanú nedotiahnuté. V súlade s § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka (zákona č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov a doplnení) priznal okrem istiny aj úrok z omeškania vo výške 9 % ročne od 30. augusta 2004 do zaplatenia.

3. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie strán a intervenienta rozsudkom sp. zn. 7Co/98/2018, 7Co/99/2018 z 29. októbra 2018 rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s dopĺňacím rozsudkom potvrdil s výnimkou časti týkajúcej sa priznaného úroku z omeškania, ktorú zmenil tak, žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 6 % úrok z omeškania zo sumy 1 991,64 eura od 15. júna 2005 do zaplatenia do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a v prevyšujúcej časti týkajúcej sa priznaného úroku z omeškania žalobu zamietol. Žalobcovi priznal voči žalovanému náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v rozsahu 100%.

4. Konštatoval, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní o výške priznaného odškodnenia sťaženia spoločenského uplatnenia v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností vyvodil správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd vyslovil, že si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom v tejto časti, na ktoré v plnom rozsahu odkázal.

5. K odvolacím námietkam žalovaného (v súvislosti so zanedbaním náležitého dozoru rodičmi žalobcu majúceho v čase dopravnej nehody 7 rokov) odvolací súd uviedol, že ustanovenie § 422 Občianskeho zákonníka sa vzťahuje na zodpovednosť za škodu spôsobenú tými, ktorí nemôžu posúdiť následky svojho konania. Pri dopravnej nehode (18. mája 1989) žalobca mal postavenie poškodeného a nie škodcu. Za predpokladu, ak rodičia žalobcu zanedbali nad ním dohľad, táto okolnosť nemôže byť hodnotená ako spoluzavinenie maloletého poškodeného. V takom prípade mohli jeho rodičia spoluzodpovedať za škodu spoločne so žalovaným podľa ustanovenia § 420 Občianskeho zákonníka v spojení s § 438 ods. 1 Občianskeho zákonníka. V tomto kontexte dodal, že ustanovenie § 438 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyjadruje zásadu solidárnej zodpovednosti viacerých škodcov. To znamená, že viacerí škodcovia voči poškodenému zodpovedajú spoločne a nerozdielne. Dôsledky takejto zodpovednosti treba posúdiť podľa ustanovenia § 511 ods. 1 Občianskeho zákonníka upravujúceho vzťah solidárnych dlžníkov voči veriteľovi. Podľa tohto ustanovenia môže veriteľ požadovať celé plnenie od ktoréhokolvek solidárneho dlžníka. Toto ustanovenie je inak obsahovo zhodné s ustanovením § 74 ods. 1 Občianskeho zákonníka účinného v čase dopravnej nehody.

6. Za nedôvodnú považoval aj námietku žalobcu týkajúcu sa aplikácie ustanovení zákona č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia (ďalej len „zákon č. 437/2004 Z. z.“) pri určení výšky náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia. Podľa odvolacieho súdu ide o opakované námietky, ohľadne ktorých už odvolací súd zaujal stanovisko v uznesení sp. zn. 10Co/85/2012 z 24. januára 2013, v ktorom poukázal na nemožnosť použitia záverov vyplývajúcich z dvoch rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) sp. zn. 4Sžso/23/2008 a sp. zn. 9Sžso/18/2009 na prejednávanej veci. V tomto kontexte uviedol, že podľa záverov týchto rozhodnutí zo znenia ustanovenia § 11 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z. z. vyplýva, že bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia, ako aj ich hodnotenie podľa sadzieb stanovených v doterajších predpisoch, sa posudzuje podľa doterajších predpisov, ale takýto postup neprichádza do

úvahy pri posudzovaní výšky náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia a bolesti. Z odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 9Sžso/18/2009 z 27. januára 2010 vyplýva, že ďalšou okolnosťou majúcou vplyv na možnosť aplikácie ustanovenia § 5 zákona č. 437/2004 Z. z. upravujúceho výšku náhrady za bolesť a výšku náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia je moment vydania posudku o sťažení spoločenského uplatnenia. Uzavrel, že k ustáleniu zdravotného stavu žalobcu, ako aj k vypracovaniu posudku o sťažení spoločenského uplatnenia došlo ešte pred 1. augustom 2004. Za takejto situácie aj pri posudzovaní výšky náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia žalobcu sa malo vychádzať z ustanovení vyhlášky č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia v znení neskorších predpisov a nie z ustanovení zákona č. 437/2004 Z. z. Zdôraznil, že pri škode na zdraví sa jednorazovo odškodňujú bolesti poškodeného a sťaženie jeho spoločenského uplatnenia. Pojem bolestné a ani pojem sťaženie spoločenského uplatnenia Občiansky zákonník nevymedzuje. Nie je v ňom vymedzené ani to, v akom rozsahu a na základe čoho sa tieto práva priznávajú. Uvedené otázky boli do 31. júla 2004 upravené vo vyhláške č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia v znení neskorších predpisov. Podľa odvolacieho súdu možnosť použitia tohto právneho predpisu i v súčasnej dobe vyplýva priamo z ustanovenia § 11 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z. z., podľa ktorého na bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia v dôsledku úrazu a iného poškodenia na zdraví, ktoré bolo spôsobené pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona sa vzťahujú doterajšie predpisy. Dodal, že sťaženie spoločenského uplatnenia sa odškodňuje, ak poškodenie na zdraví má preukázateľne nepriaznivé dôsledky pre životné úkony poškodeného, pre uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb alebo pre plnenie jeho spoločenských úloh (ďalej len následky). Odškodnenie za sťaženie spoločenského uplatnenia musí byť primerané povahe následkov a ich predpokladanému vývoju, a to v rozsahu, v akom sú obmedzené možnosti poškodeného uplatniť sa v živote a v spoločnosti (§ 4 ods. 1 vyhlášky č. 32/1965 Zb. v znení neskorších predpisov). Pri odškodňovaní sťaženia spoločenského uplatnenia sa vychádza zo základného počtu bodov, ktorým bolo toto sťaženie ohodnotené v lekárskom posudku. Suma zodpovedajúca základnému počtu bodov zistenému lekárom sa primerane zvýši až na dvojnásobok podľa predpokladov, ktoré poškodený vo veku, v ktorom bol poškodený na zdraví, mal pre uplatnenie v živote a v spoločnosti, a ktoré sú v dôsledku poškodenia obmedzené alebo stratené. Týmito predpokladmi sa rozumie najmä možnosť uplatniť sa v rodinnom, politickom, kultúrnom a športovom živote a možnosť voľby povolania a ďalšieho sebavzdelávania; pritom sa prihliada na to, či ide o muža alebo ženu a pri odstrániteľnosti trvalých následkov aj na upozornenie lekára podľa § 10 (§ 6 ods. 1 a ods. 2 vyhlášky č. 32/1965 Zb. v znení neskorších predpisov). Výška odškodnenia za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia sa určuje sumou 60 Sk za 1 bod. Celková výška odškodnenia za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia z jedného poškodenia na zdraví nesmie presiahnuť sumu 240.000 Sk; z toho odškodnenie za bolesť nesmie presiahnuť sumu 72.000 Sk. V prípadoch hodných osobitného zreteľa môže súd odškodnenie za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia primerane zvýšiť a to i nad sumu ustanovenú v ods. 1 a 2 (§ 7 ods. 1, 2, 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. v znení neskorších predpisov). V nadväznosti na uvedené odvolací súd konštatoval, že sťaženie spoločenského uplatnenia žalobcu bolo ohodnotené MUDr. Stanislavom Jančom, CSc. 17. októbra 2003 na 1000 bodov podľa položky 251, prílohy vyhlášky č. 32/1995 Zb. v znení neskorších predpisov, pričom správnosť hodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia bola potvrdená aj súdnym znalcom Doc. MUDr. Vladimírom Donáthom, PhD., ktorý v danej veci vypracoval znalecký posudok. S prihliadnutím na vykonané dokazovanie, t. j. následky poškodenia zdravia žalobcu a so zreteľom k významu zdravia v hierarchii všeobecne uznaných hodnôt, k potrebe naplnenia satisfakčnej a preventívnej funkcie náhrady, odvolací súd za primerané považoval odškodnenie sťaženia spoločenského uplatnenia sumou 15.993,08 eura, tak ako to určil súd prvej inštancie. Vzhľadom na uvedené odvolací súd v súlade s § 387 CSP (Civilného sporového poriadku - zákon č. 166/2015 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnení) napadnutý rozsudok v spojení s doplniacim rozsudkom vo vyhovujúcom výroku a v zamietavom výroku nad priznanú sumu 15 993, 08 eura ako vecne správny potvrdil.

7. Odvolania žalovaného a intervenienta v časti týkajúcej sa priznaného úroku z omeškania považoval za opodstatnené. Uviedol, že žalovaný sa dozvedel o nároku na náhradu škody doručením žaloby, a preto v súlade s § 563 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z., priznal žalobcovi 6 % úrok z omeškania zo sumy 1 991,64 eura od 15. júna 2005 do zaplatenia, preto výrok o

príslušenstve pohľadávky sčasti zmenil v súlade s § 388 CSP a v prevyšujúcej časti týkajúcej sa priznaného úroku z omeškania žalobu zamietol. O nároku na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1, § 262 a § 255 ods. 1 CSP.

8. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z ustanovení § 420 písm. f) CSP a § 421 CSP. Namietal nesprávny procesný postup súdu, ktorý mal spočívať v nedostatku riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia, nakoľko nezohľadnil jeho argumentáciu uvedenú v odvolaní. Rozhodnutie odvolacieho súdu považoval za nepreskúmateľné. Ďalej namietal nesprávne právne posúdenie otázky v súvislosti s výškou priznaného odškodnenia. Podľa dovolateľa sa odvolací súd (rovnako aj súd prvej inštancie) pri svojom rozhodovaní odklonil od rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 146/2011, sp. zn. 9 Sžso 18/2009 a sp. zn. 4 Sžso 23/2008, v rozpore so základným princípom právnej istoty upraveným v článku 3 ods.3 CSP, pričom neposkytol žalobcovi dôkladné a presvedčivé odôvodnenie tohto odklonu, t. j. nevysvetlil, prečo za primeranú výšku považoval „práve“ osemnásobok zvýšenia základného počtu bodov. Poukázal na iné rozhodnutia súdov týkajúce rovnakej či podobnej diagnózy, ako trpí žalobca (sp. zn. 6 Cdo 146/2011). prípade, že táto výška závisela od moderačného práva, žalobca zastával názor, že by rozhodnutie súdov v rámci úvahy sa malo opierať o relevantné a preskúmateľné východiská a závery jeho úvah. Pri posúdení nároku žalobcu na náhradu škody (konkrétne jej výšky) bolo potrebné postupovať podľa právneho predpisu aktuálneho v čase rozhodovania súdu, teda v zmysle zákona č. 437/2004 Zb. Vyhlášku č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia bolo možné aplikovať iba na určenie počtu bodov (výšky odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia). Navrhol zrušiť rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

9. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že všetky podania a vyjadrenia v danej veci, ktoré doposiaľ v konaní predložil preukazujú, že u žalobcu nenastala žiadna zmena obvyklého spôsobu života po zranení, že nemá trvalé následky, a preto uplatnený nárok žalobcu na náhradu škodu (konkrétne jej výšky) považoval za nedôvodný. Na preukázanie svojho tvrdenia predložil dovolaciemu súdu ako dôkaz - článok z internetového portálu aktuality.sk., s názvom „Detstvo prežil v Tatrách. Zmenili sa hory aj ľudia v nich, hovorí H. P.“.

10. Intervenient vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že plne stotožnil so závermi odvolacieho súdu. Zdôraznil, že dovolateľ žiadnym spôsobom nepreukázal existenciu ním prezumovaných dovolacích dôvodov. Konštatoval, že v prípadoch, ak súd nerozhodne podľa predstáv účastníka konania a jeho návrhu nevyhovie, a ak je takéto rozhodnutie súdu v súlade s objektívnym právom, nejde o porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces. Podľa jeho názoru rozhodnutia najvyššieho súdu, na ktoré poukázal v dovolaní žalobca, nie je možné aplikovať na daný prípad. Preto konajúcim súdom nie je možné vyčítať odklon od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Intervenient zastával názor, že odvolací súd (ako aj súd prvej inštancie) sa v dovolaním napadnutom rozhodnutí náležite vysporiadal so všetkými zisteniami, ktoré v priebehu konania vyšli najavo a vec správne právne posúdil a nepochybil ani pri výklade a aplikácii právnych predpisov vzťahujúcich sa na daný prípad. Celková koncepcia rozhodnutia odvolacieho súdu je po formálnej a obsahovej stránke absolútne dostatočná a preskúmateľná. Odvolací súd presvedčivo a podrobne uviedol dôvody, pre ktoré potvrdil a v časti príslušenstva pohľadávky zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie. Uplatnenú námietku dovolateľa považoval za nedôvodnú. Ďalej uviedol, že žalobca nekonkretizoval ani právnu otázku, od ktorej riešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Podľa intervenienta podstatným pre posúdenie otázky, ktorý právny predpis bolo a je potrebné aplikovať pre posúdenie nároku žalobcu na náhradu škody na zdraví (konkrétne jej výšky), je prihliadnutím na právnu zásadu zákazu retroaktivity právneho predpisu, stanovenie dátumu vzniku škody. V tomto kontexte dodal, že v danom prípade bola škoda na zdraví u žalobcu s konečnou platnosťou zistená najneskôr 17. októbra 2003. V tom čase bola platná a účinná vyhláška č. 32/1965 Zb., ktorá upravovala postup pre stanovenie výšky náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia. Poukázal na to, že žalobca si sám v žalobe uplatnil nárok na náhradu škody práve s poukazom na vyhlášku č. 32/1965 Zb., a to napriek tomu, že v čase podania žaloby bol už účinný nový právny predpis - zákon č. 437/2004 Z. z. S prihliadnutím na vznik, resp. zistenie škody na zdraví u žalobcu najneskôr 17. októbra 2003, podľa názoru intervenienta bol na tento prípad správne

aplikovaný právny predpis, v tom čase účinný, teda vyhláška č. 32/1965 Z. z., V tomto kontexte uviedol, že samotný právny predpis zákon č. 437/2004 Z. z. obsahuje v tomto smere len jedno intertemporálne ustanovenie v § 11 ods. 1. Svedčí o tom, aj dôvodová správa k tomu ustanoveniu. Podľa intervenienta zákonodarca nemal v úmysle rozdeliť posudzovanie bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia podľa pôvodných právnych predpisov a výšku odškodnenia bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia podľa nového právneho predpisu. Ak žalobca poukazoval na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 4 Sžso 23/2008 z 28. apríla 2009, ktorý ohľadne výkladu ustanovenia § 11 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z. z. zaujal iné stanovisko, intervenient považoval túto argumentáciu dovolateľa za nesprávnu, nakoľko podľa jeho názoru uvedené rozhodnutie v danej veci nemožno použiť, a to z dôvodu, že najvyšší súd sa v uvedenom rozhodnutí zaoberal prípadom, keď škoda na zdraví, konkrétne sťaženie spoločenského uplatnenia, vznikla zhoršením zdravotného stavu až po nadobudnutí účinnosti zákona č. 437/2004 Z. z. V tomto kontexte uviedol, že v danom prípade škoda na zdraví u žalobcu vznikla, resp. bola zistená najneskôr 17. októbra 2003, teda ešte pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 437/2004 Z. z., preto bola aplikácia uvedeného rozhodnutia najvyššieho súdu vylúčená, keďže nejde o totožný prípad, aký posudzoval najvyšší súd vo svojom rozhodnutí (sp. zn. 4 Sžso 23/2008). Napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu považoval za vecne a skutkovo správne. Navrhol dovolanie žalobcu odmietnuť.

11. Žalobca v replike k vyjadreniu žalovaného uviedol, že článok (ktorý predložil žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu) považuje za bezpredmetný, ktorý nemá žiaden vecný vplyv na žalobou uplatnený nárok na náhradu škody (konkrétne jej výšky). V replike k vyjadreniu intervenienta uviedol, že jeho podanie žiadnym vecným ani úvahovým vyjadrením nereaguje na podstatu žalobcovho dovolania - spočívajúcu v preskúmaní uplatnenia aplikácie moderačného práva súdu a vysporiadaní sa s doterajšou súdnou praxou.

12. Najvyšší súd príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je nielen prípustné, ale aj dôvodné.

13. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

14. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

15. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

16. Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto

v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

17. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

18. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný tak, ako sú obsahovo vymedzené v podanom dovolaní.

19. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky a ich spravodlivé rozhodnutie (I. ÚS 26/94). Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 559/2018, III. ÚS 47/2019, sp. zn. 4 Cdo 140/2019 alebo sp. zn. 4 Cdo 120/2019).

20. V preskúmvanej veci predmetom dovolacieho prieskumu bol napadnutý zamietavý výrok týkajúci sa uplatneného nároku na náhradu škody spôsobenej ublížením na zdraví nad sumu 15 993,08 eura. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že odvolací súd sa stotožnil s presvedčivým odôvodnením uvedeným súdom prvej inštancie (bod 17). Z obsahu spisu však vyplýva, že o zamietnutí žaloby na náhradu škody spôsobenej ublížením na zdraví nad sumu 15 993,08 eura s príslušenstvom, súd prvej inštancie rozhodol doplniacim rozsudkom č. k. 3C/322/2004-672 z 22. marca 2018 z dôvodu, že rozsudkom č. k. 3C/322/2004-584 zo 14. júna 2017 nerozhodol o celom predmete uplatneného nároku vo výške 30 520 eura s príslušenstvom. V odôvodnení doplnacieho rozsudku však súd prvej inštancie len poukázal na ustanovenie § 225 CSP a uviedol, že „návrh zamietol ako neodôvodnený“ (bod 2).

21. Formálne a obsahové náležitosti rozhodnutia odvolacieho súdu sú upravené v § 393 CSP. Popri tejto všeobecnej úprave umožňuje ustanovenie § 387 ods. 2 CSP odvolaciemu súdu použiť tzv. skrátené odôvodnenie v prípade, ak sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia. V takom prípade sa môže obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov a prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti ďalšie dôvody. Táto forma spĺňa požiadavky kladené na odôvodnenie rozhodnutia z pohľadu práva na spravodlivé konanie. Zákon však vyžaduje, aby aj v prípade skráteného odôvodnenia odvolací súd zaujal jasné stanovisko k podstatným vyjadreniam strán predneseným v konaní na súde prvej inštancie. Povinnosťou odvolacieho súdu je zároveň vysporiadať sa v odôvodnení rozhodnutia s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní. Za podstatný je potrebné považovať taký argument, ktorý je relevantný, teda má vecnú súvislosť s prejednávanou vecou a zároveň je takej povahy, že v prípade jeho preukázania (samostatne alebo v spojitosti s ostatnými okolnosťami) môže priniesť rozhodnutie priaznivejšie pre odvolateľa (Števček, M., Ficová S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C.H. Beck, 2016, s. 1296).

22. Odvolací súd sa v napadnutom rozhodnutí vôbec nevysporiadal s uplatnenými námietkami žalobcu v odvolacom konaní ohľadne výšky priznaného odškodnenia a zohľadnenia okolností hodných osobitného zreteľa, v rámci ktorých namietal neodôvodnenie priznaného osemnásobku zvýšenia odškodnenia sťaženia spoločenského uplatnenia v rozpore s judikatúrou najvyššieho súdu v skutkovo obdobnej veci (sp. zn. 6 Cdo 146/2011).

23. K otázke právnych dôsledkov nepreskúmateľnosti rozhodnutia prijal občianskoprávne kolégium Najvyššieho súdu Slovenskej republiky stanovisko z 3. decembra 2015, publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 1/2016 pod R 2/2016, ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku“, čo je (pokiaľ ide o druhú vetu stanoviska) použiteľné aj po rekodifikácii civilného procesu s účinnosťou od 1. júla 2016. V danom prípade použitie tohto judikátu v súvislosti s namietaným porušením procesných práv prichádza do úvahy, lebo napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu vo vzťahu k zamietavému výroku v časti požiadavky žalobcu nad sumu 15 993,08 eura neobsahuje žiadne odôvodnenie, (okrem stotožnenia sa s odôvodnením uvedeným súdom prvej inštancie, ktorý ale taktiež neuviedol žiadne dôvody).

24. V zmysle judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (Ústavného zákona č. SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Vecná spojitosť odôvodnenia rozhodnutia s princípom práva na spravodlivý proces garantuje každému účastníkovi konania, že vydaný rozsudok musí spĺňať limity zrozumiteľného, určitého a logicky odôvodneného rozsudku. Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami, na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08). Náležité neodôvodnenie, prečo odvolací súd bez vysvetlenia svojich právnych úvah týkajúcich sa odvolania žalobcu (čo v danom prípade znamenalo bez adekvátnej odpovede na podstatnú odvolaciu námietku) prijal záver o vecnej správnosti rozsudku súdu prvej inštancie, ide o prípad relevantný z hľadiska druhej právnej vety zjednocujúceho stanoviska najvyššieho súdu prijatého pod R 2/2016.

25. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

26. So zreteľom na vyššie uvedené dôvody, dovolací súd konštatuje, že dovolateľ opodstatnene namietal

porušenie jeho procesných práv v takej miere, že postupom súdu došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Nerešpektovaním pravidla riadneho odôvodnenia rozhodnutia súdu došlo v konaní k procesnej vade v zmysle § 420 písm. f) CSP, ktorá zakladá nielen prípustnosť dovolania, ale zároveň aj jeho dôvodnosť.

27. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu je ustálená v tom, že ak v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v § 420 CSP, dovolaním napadnuté rozhodnutie je potrebné zrušiť bez toho, aby sa dovolací súd zaoberal správnosťou právnych záverov, na ktorých spočíva zrušované rozhodnutie súdu (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 44/2015, 2 Cdo 111/2014, 3 Cdo 4/2012, 4 Cdo 263/2013, 5 Cdo 241/2013, 6 Cdo 591/2015, 7 Cdo 212/2014, 8 Cdo 137/2015).

28. Dovolací súd preto zrušil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v tej časti veci samej, ktorá vyznela v neprospech dovolateľa, t. j. v zamietavom výroku nad sumu 15 993,08 eura a aj vo výroku o trovách konania v súlade s § 449 ods. 1 CSP a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP s prihliadnutím aj na ustanovenie § 390 CSP).

29. V ďalšom konaní je odvolací súd povinný v novom rozhodnutí o odvolaní žalobcu proti zamietavému výroku nad 15 993,08 eura náležite v súlade s § 393 ods. 2 CSP sa vysporiadať s jeho relevantnými odvolacími námietkami (§ 455 CSP).

30. O nároku na náhradu trov pôvodného konania a trov dovolacieho konania rozhodne odvolací súd v novom rozhodnutí vo veci samej (§ 453 ods. 3 CSP).

31. Rozhodnutie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.